

Minde Skrift om min vandring i Militær tjeneste fra den 12 Februar 1849

Begyndte jeg som rekrut på skole i Aalborg, som jeg lærte på til dato d. 16 Marts. Da vi blev presenterede for Pladskommendanten Kaptejn Kitzleben. D 24 kom der nye offeserer og modtog os men forblev der til d. 30 November. Da rejste jeg fra Aalborg syd, der var sne til midt på benene og jeg kom til Gravle og blev inkvarteret i Ræbel, men da jeg var mødt blev jeg lidt træt da jeg skulle op Ræbel bakke som var en fjerding. Den 31 rejste jeg der fra Hobro, d. 1 April til Randers som jeg lå over til d. 2 d. 3 til Skribye d. 4 kørte vi 2½ mil igennem Aarhus. 1½ mil så marcherede vi 1 mil til Skanderborg d. 5 April til Horsens der lå vi over d. 6 og da beværede jeg Guds hus, d. 7 derfra til Vejle, d. 8 April derfra til Fredericia det var Påskedag, vi kom der om middagen kl. 12. Der måtte jeg nu høre og se og erfare adskillige beviser på hvad krigslivet medførte og tillige almægtige hånd kan virke i farens stund til hvilken side han behager, derfor haver jeg anført de muligste af kampens dage; Skærtorsdag begyndte de at slås ved Diget, Langfredag d. 6 ved Uhderny d. 20 April ved Kolling da min broder faldt, d. 23 samme sted; d 7 Ritte d. fra Kusør til Frederitz Rijes Brigade ned af Jylland d. 13 Maj til reconnesering ud fra Fredericia der var jeg med at høre krigens pibe om ørene lige som jeg havde begyndt at arbejde på at nedhugge et gjærde måtte jeg øjeblikkelig afsted med thaint hvor de tyske kugler fløjtede dygtig om ørene og måtte da vige for overmagten og kom ind i byen kl. 10, De begyndte at bombadere d. 16 Maj og vedlige holdt en hæftig ild i 3 dage d. 16,17 og 18 Maj da var det kun enkelte skud der gik til d. 23 samme måned da vegseltes der nogle, men flest fra fæstningen d. 8 Juni en gruelig kanonade fra kl. 12 til 3 om eftermiddagen fra begge sider, om natten stormede en lille deling d. 4 Juni ligeledes kanomade d. 7 og 8 Juni fra begge sider, d. 7 traf en bombe som faldt på kanten af Volden den rullede ned og slog 6 mænd som stod med en kaffe kone der blev Morten Østergaard hans kammerater sårede, konen faldt omkuld og beklagede sig for hendes mand, d. 14 gik det udafladelig, d. 30 Juni var ude at rekonesere og drev dem fra batterierne, d. 5 Juli da vores tropper blev sejlet fra Fyn til fæstningen Frederitz blev der mange folk spolerede da der lå gaderne fyldt, om aftenen kl. 11½ stillede enhver troppeafdeling af alle våbenarter at modtage ordre, da blev jeg tagen tillige med 4 af mine kammerater som blev sat til et magasin, hvor vi blev som vagt til d. 6 om eftermiddagen kl. 4, d. 6 Juli om morgenen kl. 1 være de alle på deres respektive allerum pladser og fra klokkeslæt begyndte at rykke ud af fæstningen ledt i stilhed kanonen vognenes hjul var bebunden med halm, portene og broerne belagt med halm natten kl. 11½ da var de som advantgerden skulle danne uden for fæstningen og begyndte straks at vække tyskerne de begyndte de igen som var på benene kl imellem 5 og 9 var der et morderiske slag et af de gruligste af lige størrelse der er beskrevet i Danmarks historie. Vi gjorde 1900 levende fanger, imellem 200 eller 300 døde tysker for uden sårede. Efter den dag blev der sommer i Fredericia. d. 15 Juli holtes der redvie d. 29 Juli var tiden de tyske fanger skulle være ude af Jylland. Jeg vedblev mit arbejde til d. 10 August da til Ekseud til d. 20 August rejste jeg fra Frederitz ad Snoghøi over til

Middelfart som jeg rejste fra kl. 11 formiddag og kom til Kvartier ved samme klokkeslet om natten i en landsby som kaldtes Kosstesbev beliggende imellem Bogense og Odense der lå jeg i 16 dage, d. 6 September rejste vi til afmarchs til København og kom til Odense den dag d. 7 derfra til Nyborg d. 8 over bæltet til Kalumborg 7 mil 1 mil til lands, inkvarteret på Birkendegåen gård tilhørende Greve Lærke, d. 9 marcherede vi 4 mil til en landsby kaldtes Syvendekøbet d. 10 derfra forbi Herregården Frydendal og Kongstald der bekom vi øl og mælk, rejste videre til Undløse by og hvorsom bataillon blev beverte med mad og drikke, forbi Thøiløse og kom til Kværnløse som vi indkvateres og holte rast d. 11 derfra d. 12 September forbi Elverdam gjorde holdt ved et bomhus derfra til Roskilde efter et lille ophold derfra til kvarter i Himmelev derfra til Kjøbenhavn på jernbane d. 13 September marcherede fra Valby ind til Nørrefælle. Det gik så forskellig til enten m å vi i løb eller modtog gaver af folk som stod med det i udstrakt hænder til os og kom der da kl. 2 eftermiddag, da kl var 3 havde vi afmønstre for Kongen og gik da under marchen fra fællen indad Vester Port over Kongens Nytorv opad Gothersgade ind i Kongens Have som vi kom om aftenen kl. 7 hvor vi blev bevertet med alt slags drikke og mad, da kl. Nu var lidt over 9 lød det "Fread" som måtte efterkommes af dem der havde holdt måde med spiretusen der fantes nogle som ikke havde det, der iblandt kan også regnes vor Løjtenant som førede kompagniet førte os med en sagte march ad gaden til kl. 11½ da aflagde han der erklæring at det ikke var ham mulig at skatte os kvarteer, og måtte da lægge os ned på gaden, da kunne vi havde lejlighed at tænke over på æren og stadsen de havde modtaget os med d. 14 September

Trekkede vi lod om permutation d. 18 afleverede vi vort tøj d. 19 fik vi afregning d. 20 rejste jeg fra København kl. 10 og altså landvejs hjem over Sjælland med en købmands kuske til Slagelse hvor jeg om natten klokken 1½ marcherede derfra til Kallumborg var 5 mil da jeg kom der om eftermiddagen d. 21 September og kom med Smokken kl. 6 over bæltet i 8 timer til Aarhus kl. 2 morgenen og gik så 2½ mil da blev vi 5 mand som lejede en enkelt vogn der kørte til Hobro dermed kom med en vognmand til Aalborg uden nogen indkvatering blot 1½ time hvil og var natten imellem d. 22 og 23 September som jeg kom til Risager om aftenen kl. 7 året 1849.

Det var min lod beskekket at giftes. Viet d. 27 December 1849.

Året 1850 blev jeg indkaldt og i dette mellem vær var jeg bleven gift til stor sorg som følger tirsdagen d. 23 April med suk og tårer tog jeg afsked med min i livet højtelskede og nu hos Gud salige kone som jeg nu ikke mere hilsede i dette liv, og drog bort ad sorgens vej med brødre og kammerater til Øland og om boer til Nibe at par mil landvejs til en landsby kaldet Aarrestrup d. 24 derfra til Hobro derfra til Peeles Kok, derfra til Teromlev 2 mil norden for Skanderborg så drog jeg der igennem med vedmodighed tog afsked med min broder og rejste så videre til en landsby 1½ mil norden for Horsens, næste dag med hjælp af en post kom jeg til Vejle, da fødderne var ømme og kunde ej godt føle at gå længere. Jeg meldte mig søndag d. 28 April om eftermiddagen kl. 6 - ½ time derefter

skulle vi modtage tøj og måtte da masere ud af byen kl. 7 med både vort og Kongens tøj, 1 mil ud på landet til en by kaldet Skjærup d. 29 derfra til Fyn ¼ mil fra Middelfart derfra til Ørsted derfra til Fåborg til kompagniet d. 1 Maj i 9 dage marcherede jeg 43 mil uden rast dag. Var der i 8 dage og kom så en mil ud på landet nord for Fåborg lå jeg i 8 dage indkvarteret på Steensgaard tilhørende Grevskabet derfra d. 16 Maj og marcherede til Jylland Pinseaften, Pinsedag holdt vi rastdag anden Pinsedag d. 20 afmarcherede til Kantonomang 1 mil nordfor Vejle jeg blev indkvarteret i Haaner og denne dags march skete på selv samme tid: datoers indflammede sorgens familie ledsagede min salig kone til sit hvilested og sovekammer graven. Men først 4. dagen efter lød sorgens budskab til mig så ledes udi en søvn her er et brev til dig som jeg hastede med at åbne; men blev en formørkelse for mit blide sinds tilfredshed; som lød således at min kære kone var af Herren hjemkaldt til det udforganggelige og bedre liv d. 13 Maj og ledsaget til sit hvile sted anden Pinsedag d. 20 således hengik 14 dage på dette sted i en sorg modigstilling og rejste fra Haaner d. 1 Juni til Fyn marcherede 6½ mil fra Middelfart derfra d. 9 Juni - 5½ mil til Fangel som jeg var inkvarteret i 5 uger d. 1 Juli rejste derfra til Vedtofte 1½ mil nordfra Assens, d. 15 rejste vi dertil om natten imellem d. 15 og 16 kom hele 5. Brigade ombor fra Assens om morgenen til Apenrade om eftermiddagen kl. 3 da vi nu var på Slersvige grund ladte vi strak geværet som vedblev så længe vi var på krigsfod vi marcherede ½ mil syd fra Apenrade antog enhver for fjende, d. 17 marcherede vi 2½ mil det var en gyselig morgen og der var mangfoldige som faldt og kom bagud i en udmattent stilling og led mangel af tørst såvel som under vejs, d. 18 drog vi af Plætten kl. 4 om morgenen marcherede på kryds til Flensborg og kom på fælt som var 2. Brigade om ledvagt ½ mil derfra som varede i 2 timer så var den opløst og begyndte at marchere og blev den hele nat til om morgenen kl. 3 var altså i 24 timer, kosten var for det meste vand så var vi på fælt vagt hver om den dag til d. 23 det var ved Monkvolstrup og Julskære, d. 24 begyndte slaget 2 mil fra Flensborg og kanomaden hørtes fra Søen ved Ekkernførde, det var 4. Livgarde som var der den dag, 6. Livgarde afløste om aftenen og 5. Brigade lå i rederserve som rykkede ud om morgenen kl. 2, d. 25 admarcherede vi ud over Istedhede og mose men måtte rettevere flere forsøg ved middagstid toges endelig de Tyske batterier ved Shaceen Garderne med flere Infanteri 7 batteri 5.linje 2. forstærknings Jæger Corps havde været i ilden i byen Øvrestlok 40 sevigle folk tages til fange som har de skudt på dansken blev bonden fært til Flensborg; det var ved Øvrestolk Sleppegrel faldt da kom fjenden straks på flugt og vore armerer drage igennem Sleesvig til Dannevirke uden modstand; d. 6 August lå vi på gaden og ventede på et stort slag d. 8 August var 2. og 4. Brigade ude at reconosere og kom på 1 ¼ mil nær Rensborg, d. 7 August indtog 8. Brigade Frederikstad; d. 17 var jeg ude at reconosere igennem Brækkendoff 1½ fjerding vej på den anden side hvor fjenden var, d. 8 September gjordes der en almindelig reconosering som var 2. Brigade om led forresten intet tab men trak sig tilbage; men 3. Brigade som rykkede ud fra Frederikstad og led dog tab med en overlegende styrke; d. 10 September rykkede tyskerne atter frem mod Schlervig da var jeg på vagt d. 11 begyndte de om morgenen om efter middagen

igen ved øverste flanke d. 12 begyndte de nu hæftig kamp i Missungade imellem kl. 3 og 4 var vores den lille hjælp rettereve til forskansningen hvor dansken mødte dem såvel til lands som til vands og med hæftighed nederlagde dem så de som blev tilbage måtte i hast gøre omkring med et stort tab; d. 13 om morgenen et sammenstød den samme tid var der sammenstødning hos os i løvedage; d. 28 September i middagsstunden paserede Hans Maistæet igennem Schlersvig og efterså sin armen men straks begyndte tyskerne at rykke frem og vi fangede nogle og ligeledes d. 25 fik vi 6 fanger; vi stillede kl. 3 $\frac{3}{4}$ om morgenen men siden d. 20 blev det ved kl. 4 $\frac{3}{4}$ de begyndte da Kongen var her og blev ved i 8 dage; til højre d. 4 Oktober bestormede de 3 gange Frederikstad men nederlagdes grusomt; d. 5 Oktober fik vi 4 fanger, d. 6 30 fanger, d. 8 oktober flygtede tyskerne fra Frederikstad, d. 13 Oktober kom der 107 vogne deraf var der en del Marqvitentere, d. 16 Oktober blev morgenstillinegen kl. 5 $\frac{3}{4}$, d. 16 9 vogne, sidst i dettemåned daglig sammenstødning, d. 27 2 tyske bataillonse i fær med at omringe 17 mand ved Lodtorf hvor jeg blev afløst om natten kl. 12 – D 14 November støtte 3. patrullen fra vort henland mod den fjentlige styrke kampen begyndte om morgenen kl. 6 $\frac{1}{2}$ og vedblev til kl. 12; 13 Bataillon afløste os og fik den dag 19 fanger d. 24 meldte jeg mig til lægen, d. 25 afsendt til Flensborg, d. 25 fangede tyskerne en patrulle bestående af 7 mand ved Lodtoft kl. 5 om aftenen, d. 28 rejste jeg lanvejs til Sønderborg og var der i 3 dage og så der fra til Augustenborg d. 18 December fik jeg brevet om Peder Hvolgaards dødfald d. 11 December, d. 19 rejste jeg derfra til Sønderborg til fods, om natten derfra til Flensborg over Ikkeresund, d. 20 gik jeg i Flensborg om natten, til Schliesvig d. 21 meldte jeg, d. 22 ved kompagnit d. 29 Bikot, d. 24 lille juledag indtil Schleisvig holdte vi vor jul der, fik jeg at vide min svoger var død d. 7dennes, Juledags morgen forestilte vi os med tidens årlige højtids skik med at spise frokost, St. Stefansdag parrederede, 3 Juledag på arbejde, d. 28 ud af byen Bikot ved Oversilk, d. 29 brakkerne, d. 30 på forpost ved Lodtoft d. 31 om morgenen kl. 7 $\frac{1}{2}$ rykkede tyskerne på og vi morede dem i 3 timer og således endte vi året og holdt vor Nytårsaften i brakkerne, men begyndte det nye årligesom vi slog det gamle som var det sidste sammenstød der fant sted i denne krig året 1850, vi opmoede da kom vi ind i byen, 2 F.J. Corps gjorde 19 fanger, det første nyt fra hjemmet var min ældste datter har da Herren hjemkaldt til sine forælder Evidhedens rette hjem Juledag året 1850, svigerfader døde. 23 November og sønnen d. 7 December samme år som blev mig berettet af P. Thomsen lille Juleaften ude i brakkerne, d. 5 Januar i 1851 kom jeg på forpost ved møllend. 9 kom jeg ind i byen d. 12 bevånede jeg Guds Hus i Frederiksborg, d. 13 ud på forpost ved Røde hus der kom ordre natten imellem d. 13 og 14 om stelstand den følgende nat blev posterne trækken ind da var Bikot ved Oversilk, d. 17 ind i byen da kom jeg på arbejde, d. 19 var vi til armotiriommision parrade for Brigaden, d. 20 kom de første tysker der blev permanterede fra Rensborg til Schleisvig som vedblev daglig til dettemåned udgang d. 23 postene trækkes ind da jeg var ved Gjeltoft, så faldt vagten en lest med spil og dans den ganske nat, d. 25 var jeg på Orbrids og talte med min broder, d. 26 holdest der reves for overgerre orlov aftenen før vi fik 36 rekrutter, d. 27 rejste 11. Bataillon igennem

Schleisvig, d. 29 ud i brakkerne da blev fredens jublende tidende forkøndt for os, d. 1 Februar kom der 600 fanger til Schleisvig køndelmisse aften kl. 7½, d. 2 kom vi ind i byen om eftermiddagen kom 5. reserve Bataillon ind i Schleisvig, d. 3 kom vi på vagt ved lejerbrakkerne samme dag blev generalkommandoen opløst, d. 5 kom der 50 tysker til Schleisvig, d. 6 Februar blev vor frondt forandret omkring mod nord som ½ år havde været mod syd, d. 6 stillede vi om morgenen kl. 5½ til afmarchs og fra byen kl. 6½ det var et slemt vejr med regn og slud, marchsen til Flensborg den dag omtrent 5 mil, d. 7 derfra til Apenrade 3 ¾ mil der lå vi i 3 dage, d. 9 bevåned jeg Guds Hus i Apenrade da fik vi ved åpellen ordre om aflevering hvoehen og på hvad måde det skulde ske da måtte vi tilbage til Sønderborg det var 5 mil, vi rejste fra Apenrade d. 11 til Sundsvit, d. 12 fra Dybbel til Sønderborg, færdig med afleveringen til kl. 4 kl. 5½ fra Sundet til Smestrig Præstegaard derfra kl. 8½ mil til Nørren Mølle hvor jeg blev indkvarteret og lå 26 mand fridt, rejste så derfra d. 13 til Sanberg, da afregningen slap op kl. 1 måtte vi til Sattrup og fi afregning blev færdige kl. 4, marcherede så igennem Ulderup indkvarteret i Arbøl derfra d. 14 derfra igennem Apenrade forbi Ronde Mølle forbi Gerre og Gårde Kroer over Toppe å og Aller Mølle og sogn er midt vejs imellem Haderslev og Kolding igennem Kolding d. 16 om middagen og til Vejle som jeg blev indkvarteret og kørt så til Horsens og til fods derfra igennem Skanderborg og indkvarteret i Skovgaard der solgte jeg mine støvler i smedien og ved et ophold på landevejen kom Anders Christian til mig 1½ mil fra Skanderborg og indkvarteret ¾ mil syd fra Randers i nogle gårde som kaldes Borup gik vi så til Randers og blev så kørt til Aalborg som Anders Christian og jeg var om morgenen kl. 7 d. 19 Februar som jeg da mødte her i mit hus samme aften. Året 1849 var jeg borte i 8 måneder følgende år 1850 og begyndelsen af 51 var jeg borte i 10 måneder. Gud lod det være ende på den tjenest.

Min salig afdøde kone bortkaldt til det udforgengellllig og lides liv d. 13 maj 1850 da jeg var bortfjærnet i Krigen.

Den 4 Februar 1852 ingik jeg nyt ægteskab med min nuværen kone i Øland Kirke og afhende hende hertil d. 6 Februar dette år.

Den 14 Januar aften kl. 8 1854 fødte min kone sit førstefødte barn til verden et smukt dødfødt drengebarn.

Den 9 Juni 1855 kl. 9½, formiddag fødtes Anders Pedersen Olesen.

Den 30 December 1856 kl. Morgenen fødte min kone sønnen Jens Olesen

Året 1859 den 31 fødte min kone sønnen Peder Hedegaard Olesen.

Året 1861 den 27 April fødte min kone datteren Johanne Olesen om morgenen kl. 6

Brovst kirkebog indvier at ungkarl Ole Pedersen 10 November 1849 mødte med forlover i Brovst præstegaard 30 år, til lysning med Johanne Nielsen.

Enke efter Jens Kr. Sørensen 33 år, og at vielsen foregik i Brovst kirke d. 27 December 1849

Min oldefar er født i Øster Hedegaard, Jetsmark sogn den 11 september 1819 død i Vestergaard, Sønderøkse, Brovst sogn den 11 april 1891

Jette Helene Brauer